

Trafikktryggleiksplan for Åseral kommune 2023–2027

INNHALD

1. INNLEIING	3
1.1 Historikk	3
1.2 Organisering av trafikktryggingsarbeidet i Åseral kommune	3
2. OVERORDNA FØRINGAR	4
2.1 FNs berekraftsmål	4
2.2 Meld. St. 40 (2015–2016) Trafikksikkerhetsarbeidet – samordning og organisering	5
2.3 Meld. St. 20 (2020–2021) Nasjonal transportplan 2022–2033	5
2.2.1 Barnas transportplan	5
2.4 Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei (2022–2025)	6
2.6 Folkehelse og trafikktryggleik	6
2.7 Trafikksikker kommune	7
3. ULYKKESSITUASJONEN/-UTVIKLINGA I ÅSERAL KOMMUNE	7
3.1 Trafikktryggingsutfordringar i kommunen	8
4. MÅL OG STRATEGI FOR TRAFIKKTRYGGINGSARBEIDET	8
4.1 Mål	8
4.2 Strategi	8
5. KOMMUNALE TILTAK	9
6. ØKONOMI	10
7. EVALUERING, RULLERING	10

1. INNLEIING

Visjonen om null drepne og hardt skadde ligg til grunn for trafikktryggingsarbeidet i Noreg. Sidan 2010 er det sett etappemål for arbeidet med nullvisjonen, og i NTP 2022–2033 heiter det: «Innen 2030 skal det maksimalt være 350 drepte og hardt skadde i veitrafikken, hvorav maksimalt 50 drepte. Ingen skal omkomme i veitrafikken i 2050.»

Trafikktryggingsarbeid handlar om å redusere risikoen for skadar og ulykker blant alle trafikantgrupper i alle aldra. Trafikktryggleiksplanen vår skal vareta dei viktigaste prioriteringane for å auke trafikktryggleiken i kommunen, og arbeidet vårt skal vere eit bidrag for å nå dei nasjonale måla. Kommunen har fleire roller og oppgåver som inneber at ein direkte eller indirekte har mange partar som kan medverke til å betre trafikktryggleiken, til dømes:

- planmyndigheit
- skule- og barnehageeigar
- arbeidsgivar
- folkehelseaktør (ved å førebyggje sjukdom og skade hos innbyggjarane)
- vegeigar
- folkevald

Trafikktryggingsarbeidet i kommunen omfattar alle desse områda. Etter folkehelselova og plan- og bygningslova har kommunen eit generelt ansvar for å førebyggje skadar og ulykker. Kommunen har ansvar for investeringar, drift og vedlikehald av det kommunale vegnettet. Som vegeigar har kommunen eit spesifikt ansvar for trafikktryggingstiltak på kommunale vegar i samsvar med veglova. Trafikktryggleiksplanen for Åseral kommune 2023-2027 vil danne grunnlaget for å vidareføre trafikktryggingsarbeidet i kommunen. Kommunestyrevedtak av [dato].

1.1 HISTORIKK

Denne planen er nr. 1 i rekka av trafikktryggleiksplanar for Åseral kommune. Den førre planen var eit samarbeid mellom kommunane Åseral, Audnedal og Marnardal i tidlegare Lindesnesregionen. Planane har vore eit styringsverktøy for eit målretta trafikktryggingsarbeid i kommunen, og dette arbeidet blir nå vidareført og styrka med denne planen.

1.2 ORGANISERING AV TRAFIKKTRYGGINGSARBEIDET I ÅSERAL KOMMUNE

Samanlikna med andre kommunar er Åseral liten i folketal med eit relativt stort areal. Trafikkbiletet er og annleis enn i mange andre kommunar, der mykje motorferdsel føregår i terreng, skogsbilveggar og elles i utmarka. I arbeidet med trafikksikkerheit er det viktig med arbeid på tvers av alle sektorar i kommunal verksemd og at lag foreiningar deltek aktivt.

Aktiv bruk av Nullvisjonen er viktig i arbeidet med trafikktryggleik.

2. OVERORDNA FØRINGAR

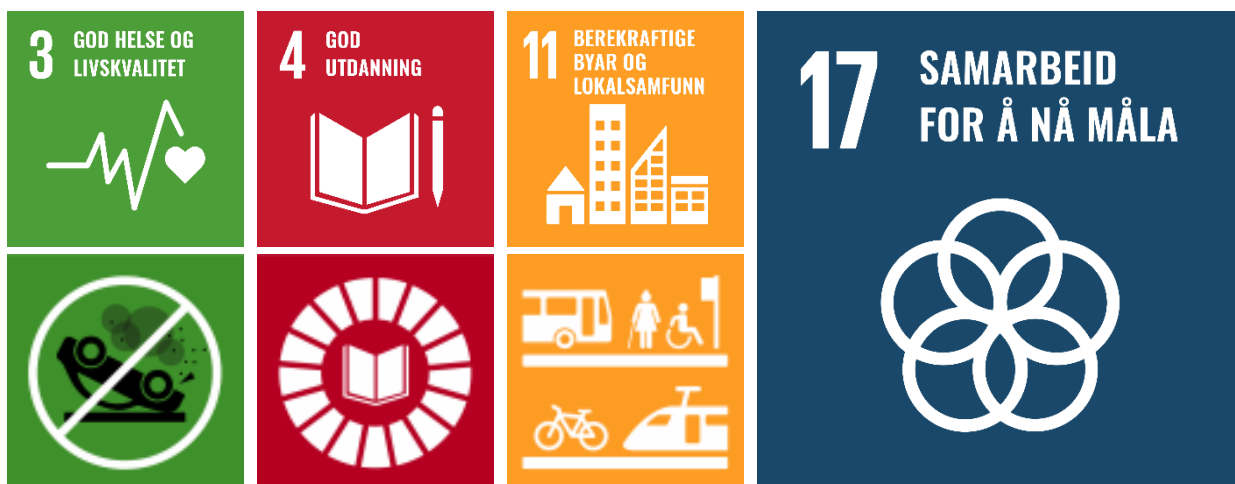
For å sikre ein raud tråd i arbeidet frå nasjonalt til lokalt nivå er det lagt vekt på desse styringsdokumenta:

- FNs berekraftsmål
- Meld. St. 40 (2015–2016) Trafikksikkerhetsarbeidet – samordning og organisering
- Nasjonal transportplan (NTP)
 - Barnas transportplan
- Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei 2022–2025
- Regional transportplan eller tilsvarande

2.1 FNS BEREKRAFTSMÅL

FNs berekraftsmål er den felles arbeidsplanen for heile verda som skal bidra til å utrydde fattigdom, motverke ulikskap og stoppe klimaendringane innan 2030. Dei mest relevante punkta for det kommunale trafikksikkerhetsarbeidet i samband med berekraftsmåla er:

- Mål 3 God helse:
 - Delmål 3.6) Innan 2030 halvere talet på dødsfall og skadar i verda som skriv seg frå trafikkulykker
- Mål 4 God utdanning:
 - Delmål 4.7) Innan 2030 sikre at alle elevar og studentar tileignar seg den kompetansen som er nødvendig for å fremje berekraftig utvikling [...]
- Mål 11 Berekraftige byar og samfunn:
 - Delmål 11.2) Innan 2030 sørgje for at alle har tilgang til trygge, tilgjengelege og berekraftige transportsystem til ein overkomeleg pris og betre tryggleiken på vegane [...] med særleg vekt på behova til [...] barn
- Mål 17 Samarbeid for å nå måla
 - Stimulere til og fremje velfungerande partnerskap i det offentlege, mellom det offentlege og det private og i det sivile samfunnet [...].

2.2 MELD. ST. 40 (2015–2016) TRAFIKKSIKKERHETSARBEIDET – SAMORDNING OG ORGANISERING

Regjeringa legg til grunn at Noreg er verdsleiande innanfor trafikktryggleik på veg som følgje av målretta, tverrsektoriell, kunnskapsbasert og langsiktig innsats. Trafikkulykker utgjær likevel eit betydeleg samfunnsproblem, og omfanget av tapte liv er uakseptabelt.

Trafikktryggleik må derfor framleis ha høg prioritet, med nullvisjonen som eit av hovudmåla for transportpolitikken.

I stortingsmeldinga presenterer regjeringa seks satsingsområde, og forankring av det tverrsektorielle trafikktryggingsarbeidet på overordna nivå er eitt av desse.

Generelt vil regjeringa vidareføre ei brei tilnærming i trafikktryggingsarbeidet, ein målretta innsats mot dei alvorlegaste ulykkestypene og ein målretta innsats overfor risikogrupper. Det trafikantretta trafikktryggingsarbeidet skal vektleggjast.

2.3 MELD. ST. 20 (2020–2021) NASJONAL TRANSPORTPLAN 2022–2033

Det overordna målet for Nasjonal transportplan 2022–2033 er eit «effektivt, miljøvennlig og trygt transportsystem i 2050».

Nullvisjonen, visjonen om null drepne og hardt skadde i norske vegtrafikkulykker, er ein av dei fem likestilte handlingsstrategiane i Nasjonal transportplan, og denne ligg til grunn for trafikktryggingsarbeidet i Noreg.

Etappemål fram til 2030 er maksimalt 350 hardt skadde og drepne i vegtrafikkulykker, av desse maksimalt 50 drepne. Samtidig er null drepne i vegtrafikken innan 2050 eit mål.

I Nasjonal transportplan 2022–2033 har regjeringa lagt vekt på å utvikle eit godt transportsystem som gir friheiter og moglegheiter for alle, aukar livskvaliteten, bidreg til verdiskaping, beskyttar og reddar liv og medverkar til betre helse, miljø og klima.

2.3.1 Barnas transportplan

Barn og unge er både dagens og morgondagens trafikantar. Eit godt transportsystem skal vere trafiksikkert og tilpassa alle, og det skal la barn og unge leve eit aktivt liv i bygd og by. God trafikk- og arealplanlegging tek omsyn til dei yngste og deira behov. Barn og unge er sårbare, og målretta tiltak er påkravd for at dei skal kunne ferdast trygt i trafikken.

Regjeringa vil (utdrag frå Barnas transportplan)

- gi barn gode moglegheiter til å vere aktive og sjølvstendige trafikantar
- ta omsyn til barn og unges behov i areal- og transportplanlegginga
- prioritere ei ramme på 500 millionar kroner i første seksårsperiode til tiltak som betrar trafikktryggleiken for barn og unge, mellom anna etablere ei tilskotsordning for å stimulere til lokalt arbeid for trygge skuleveggar og nærmiljø
- jobbe for nullvisjonen, det vil seie at ingen skal bli hardt skadde eller drepne i trafikken

2.4 NASJONAL TILTAKSPLAN FOR TRAFIKKSIKKERHET PÅ VEI (2022–2025)

Nasjonalt tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei 2022–2025 er utarbeidd av Statens vegvesen, politiet, Helsedirektoratet, Utdanningsdirektoratet, Trygg Trafikk, fylkeskommunane og åtte storbykommunar. I tillegg har ei rekkje andre aktørar levert innspel til planen.

Planen byggjer på Meld. St. 20 (2020–2021) Nasjonal transportplan 2022–2033 (NTP) og Meld. St. 40 (2015–2016) Trafikksikkerhetsarbeidet – samordning og organisering. Ambisjonsnivå og prioriteringar i tiltaksplanen er i samsvar med Statens vegvesens handlingsprogram 2018–2023 (2029), Strategiplan for polititeneste på veg 2016–2019, Trygg Trafikk strategi 2018–2025, dei fylkeskommunale planane for prioritering innanfor trafikktryggingsarbeidet og trafikktryggleiksplanane til dei åtte storbykommunane.

Formålet med tiltaksplanen er å presentere eit omforeint og breitt spekter av fagleg forankra tiltak, i tillegg til å styrkje samarbeidet mellom dei sentrale trafikktryggingsaktørane. Tiltaka i planen skal sikre at vi har stø kurs mot etappemålet i NTP.

2.6 FOLKEHELSE OG TRAFIKKTRYGGLEIK

Trass i ein markant reduksjon i talet på alvorlege trafikkuulykker sidan 1970 blir trafikkuulykker vurderte som eit betydeleg folkehelseproblem. Spesielt for unge utgjør trafikkuulykker ei viktig årsak til tidleg død, helsetap og redusert livskvalitet.

I tråd med Meld. St. 19 (2014–2015) Folkehelsemeldingen: Meistring og moglegheiter vil regjeringa forsterke det tversektorielle samarbeidet for å førebyggje ulykker. Det er viktig at kommunen integrerer det ulykkesførebyggjande arbeidet generelt, og trafikktryggingsarbeidet spesielt, i folkehelsearbeidet sitt.

Etter folkehelselova § 4 skal kommunen bidra til å førebyggje skade og lidning innanfor dei oppgåvene og med dei verkemidla kommunen er tildelt.

2.7 TRAFIKKSIKKER KOMMUNE

Trafikksikker kommune er eit organisatorisk trafikksikkeringsstiltak og ei nasjonal godkjenningsordning i regi av Trygg Trafikk. For å bli godkjend som trafikksikker kommune skal kommunen ha innarbeidd rutinar og system for å kvalitetssikre trafikksikkeringsarbeidet i heile verksemda.

Godkjenninga inneber at kommunen forpliktar seg til å arbeide systematisk med trafikksikkering i alle relevante sektorar innanfor sitt ansvarsområde, og byggjer mellom anna på desse kriteria:

- Kommunen har forankra ansvaret for trafikksikkeringsarbeidet hos ordførar og kommunedirektør.
- Kommunen har innarbeidd trafikksikkering i HMS-/internkontrollsystemet som gir reglar for reiser og transport i kommunens regi og ved kjøp av transporttenester.
- Kommunen har ei oppdatert oversikt over trafikksikkerulykker i kommunen.
- Kommunen har ein trafikksikkeringsplan.
- Kommunen har oppfylt kriteria for den enkelte sektor (oppvekst, kultur, helse, teknisk, plan, HR).

Godkjenninga gjeld i tre år, og deretter kan kommunen bli godkjend på nytt.

3. ULYKKESSITUASJONEN-/UTVIKLINGA I ÅSERAL KOMMUNE

Ulykker og skadar i trafikken fører til store lidningar for dei som blir råka, og er svært kostbare for samfunnet. Helse- og omsorgstenestene i kommunane må ta store delar av rekninga. Derfor lønner det seg å førebyggje.

Dei nasjonale tala på omkomne i vegtrafikksikkerulykker går nedover. Talet på hardt skadde har derimot ikkje hatt like stor nedgang. Dei siste åra før 2021 låg talet på omkomne og hardt skadde i vegtrafikksikkerulykker i Noreg på rundt 700 årleg. Av desse omkomne om lag 100 personar. Dei nasjonale måla er å redusere dette talet til maksimalt 350 innan 2030, altså ei halvering av nivået i dag, i tråd med etappemåla mot nullvisjonen.

Ein rapport utgitt av Trygg Trafikk viser at dekningsgraden for registrering av svært alvorlege og alvorlege ulykker berre er 37 prosent, og for lettare skadegradar berre 15 prosent. Derfor er det grunn til å tru at dei reelle tala er mykje høgare.

Mange mindre skadar på vegane kjem ikkje fram i den offisielle ulykkesstatistikken fordi dei ikkje blir rapporterte til politiet. Dette gjeld spesielt eineulykker med mjuke trafikantar.

3.1 TRAFIKKTRYGGINGSUTFORDRINGAR I KOMMUNEN

I tilgjengeleg statistikk er talet på rapporterte ulykker på/langs veg ca. 2-3 hendingar pr. år. Dei fleste er oppgjeve som lettare skadd/mindre hendingar. I tillegg er det nok truleg ein del hendingar som ikkje er rapportert.

Ulykkene er for det meste bil som køyrer av veg, eller møteulykker. Det har og vore lettare køyretøy som moped og ATV- innblanda i ulykker.

Køyring og type køyretøy er varierende i Åseral kommune og risikoen for ulykker vil vere til stades heile tida. Det er derfor svært viktig med eit godt og breitt samarbeid om tiltak som kan redusere risikoen for ulykker og skape gode haldningar blant dei som ferdast langs vegar og terreng med ulike køyretøy.

4. MÅL OG STRATEGI FOR TRAFIKKTRYGGINGSARBEIDET

Her gjer vi greie for mål og strategiar for trafikktryggingsarbeidet i Åseral kommune.

4.1 MÅL

Åseral kommune arbeider etter nullvisjonen og har desse måla:

Å redusere alle typar ulykker og skadar i vegtrafikken i kommunen og for innbyggjarane.

4.2 STRATEGI

I Nasjonal tiltaksplan for trafiksikkerhet på vei 2022–2025 er det sett opp ei rekkje tilstandsmål formulerte som måltal. For å nå desse måla må ein setje i verk tiltak. Åseral kommune skal arbeide aktivt for å bidra til at vi når desse tilstandsmåla. Dette gjeld først og fremst på følgjande område:

- Påverke innbyggjarane i kommunen til å ferdast med minst mogleg risiko for skade og død overalt i vegtrafikken
- Jobbe systematisk med trafikktryggleik innanfor alle sektorar i kommunen
- Ha gode system og rutinar for trafikktryggingsarbeid med konkrete tiltak og evalueringar
- Gjennomføre tiltak knytte til fysiske inngrep, organisasjon, haldningar og åtferd

5. KOMMUNALE TILTAK

Satsingsområde	Tiltak som kommunen årleg gjennomfører	Ansvarleg	Frist
Kommunen sin rolle som barnehageeigar	Barnehagen gjennomfører reflekskveld/ aktivitetar med refleks i mørk hall	Einingsleiar barnehage	
	Kurs i trafikkopplæring for tilsette i barnehagen.	Einingsleiar barnehage	
	FAU/Nullvisjonen gjennomfører årleg kurs med foreldre som gjelder sikring av barn i bil. Det blir og gjennomført ein kontroll av barnestolar med meir i bilar.	Einingsleiar barnehagen	
	Trafikkopplæring for førskulegruppa (dei som skal begynne å gå/sykle til skulen) Nullvisjonen er med på dette.	Einingsleiar barnehagen	
Kommunen sin rolle som skuleeigar	Alle 1.klassingar skal få utdelt refleksmateriell ved skulestart.	Einingsleiar skulen	
	FAU/Nullvisjonen gjennomføre reflekskveld mellomtrinnet.	Einingsleiar skulen	
	Utvikle rutinar og gjennomføre sikker skoleskyss / «Bussvett» i samarbeid med bussjåfør	Einingsleiar skulen	
	Utvikle lærarkompetansen og gjennomføre sykkelopplæring 5-7 klassetrinn	Einingsleiar skulen	
	Skulen skal jobbe etter kriteria for «Trafikksikker skole» utarbeidd av Trygg trafikk. <ul style="list-style-type: none"> - Trafikkdag u-skulen/ungdomsklubben/ungdomsrådet - Haldningsskapande arbeid (Nullvisjonen/scooterklubben), - rus. unge førarar 	Einingsleiar skulen	
Kommunen som ansvarlig for innbyggernes helse og trivsel	Trafikksikkerheitskurs for tilsette helsestasjonen (sikring av spedbarn i bil)	Einingsleiar helse	
	Gjennomføre årleg haustmøte med snøskuterklubben og «bruk håve» prosjektet.	Ordførar	
	Gjennomføre årleg samling/konferanse med/for ungdommen i bygda(15-20 år) der tema er scooter/ATV/køyring generelt. Ungdommen/ungdomsrådet er med og planlegg innhald. Hovudinnhaldet i samlinga er haldningsskapande arbeid og samarbeid på tvers av sektorar i kommunen der frivillige lag og foreiningar bidreg. Samarbeid gjerne med skulen.	Ordførar i samarbeid med; Frivillisentralen og scooterklubben og Nullvisjonen	
	Eldre trafikantar, gåande og syklende <ul style="list-style-type: none"> - Kommunen legger til grunn universell utforming av vegar/gangfelt - Oppmode lag/foreiningar og eldrerådet til å ha trafikktryggleik som tema på samlingar, (t.d. onsdagsklubben på Minne) 	Einingsleiar drift og vedlikehald Einingsleiar helse	

Kommunen som vegeigar	Utarbeide årleg prioriteringsliste for, og gjennomføre fysiske trafikksikkerheitstiltak på kommunal veg. Prioriterte tiltak vert lagt fram i kommunal budsjettprosess.	Einingsleiar samfunnsutvikling	
	Utarbeide prioriteringsliste for tiltak på fylkesveg. Tiltaka spelast inn til fylkeskommunen sitt handlingsprogram (database på nett)/ eventuelt direkte til fylkeskommunen	Einingsleiar samfunnsutvikling	
	Ha skriftlege rutinar for snøbrøyting /snørydding / rydding av vegetasjon langs kommunal veg. Rydding av snø i/ved leikeområda til skulen og barnehagen skjer utanom opphaldstid.	Einingsleiar drift og vedlikehald	
	Ha rutinar for kvalitetssikring av trafikksikkerheit i reguleringsplanar	Einingsleiar samfunnsutvikling	
Kommunen som arbeidsgjevar	Vedta retningslinjer for arbeidsreiser for kommunalt tilsette og folkevalde. Korleis oppfører ein seg i trafikken med tanke på trafikksikkerheit?	HR-rådgjevar	
	Oppmode og påverke til auka bruk av refleks (reflekskonkurranse), sykkel og sykkelhjelm	Folkehelsekoordinator	
	Arrangere kurs i livreddande fyrstehjelp og skadestedsbehandling. Kurs hjartestartar i skulen, barnehagen og tilsette på rådhuset.	Folkehelsekoordinator	

6. ØKONOMI

Trafikktryggingstiltaka i denne planen skal innarbeidast i kommunen sin økonomiplan. Tiltak som går over fleire år, og tiltak med oppstart i planperioden, skal prioriterast i budsjettet kvart år frå 2024 til og med 2027. Einingsleiarar har ansvaret for å innarbeide utgiftene innanfor eige budsjettområde.

7. EVALUERING, RULLERING

Det skal rapporterast årleg til kommunestyret via kommunedirektøren om status for tiltaka i planen, inkludert informasjon frå dei ulike einingane.

